

Till kommunledningsforvaltningen@linkoping.se

Svar på remiss, Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030, KS 2020-574

Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030 syftar till att komplettera målet om ett koldioxidneutralt Linköping 2025 med långsiktiga mål och prioriterade insatsområden för kommunens klimat- och energiarbete.

Prioriterade insatsområden i klimat- och energiprogrammet består av:

- Energi- och klimateffektiva bostäder, lokaler och verksamheter
- Klimateffektiv bygg och anläggning
- Hållbar mobilitet och resurseffektiva transporter
- Proaktivt arbete för negativa utsläpp
- Produktion och distribution av förnybar och robust el, värme och kyla

Kommunledningsförvaltningen önskar att de kommunägda bolagen bifogar en konsekvensbedömning av programmets föreslagna mål till sina yttranden.

Konsekvensbedömningen bör utgå från det/de mål som rör bolagens verksamhet och så långt som möjligt beskriva vilka åtgärder/insatser som behöver vidtas för att nå målen, samt vad det i sin tur leder till för eventuella kostnader och förändrade avkastningskrav.

Sankt Kors lämnar nedan kommentarer på det som berör bolaget. Områden, mål och nyckelinsatser som inte kommenteras, har bolaget ingen avvikande åsikt om.

Principiella ställningstaganden

Klimat- och energiprogrammet innehåller ett antal principiella ställningstaganden för Linköpings kommuns klimat- och energiarbete. Ställningstagandena fungerar som vägledande och bärande principer och definierar även prioriteringsordning inför avvägningar mellan olika energislag samt för andra vägval inom det samlade klimat- och energiarbetet.

Systemperspektiv i klimat- och energiarbetet

Cirkulär ekonomi och delningsekonomi

Detta område är ytterst angeläget för Sankt Kors där det bland annat i Ebbepark exemplifieras genom en delningsplattform "Share2Care" för delning av saker, samnyttjande av mobilitetslösningar och områdets gemensamma sopsug samt geolager. I Cavok på IMA One finns ytterligare en delningsplattform, IMA Share, där företag delar utrustning och kompetens med varandra på ett affärsmässigt sätt.

Minskade konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp

Sankt Kors ställer exempelvis krav i upphandlingar på val av drivmedel. Sankt Kors möjliggjorde tillsammans med andra parter utvecklingen av HVO-mackar på byggarbetsplatser. Det är ett fortsatt viktigt arbete med att tydliggöra krav och samverka i kommande upphandlingar liksom att stärka vår egen kompetens.

Fjärrvärme i fjärrvärmeområdet

Energitrappan - prioriteringar för tillförsel och användning av energi

Prioriterade insatsområden, mål och nyckelinsatser

Energi- och klimateffektiva bostäder, lokaler och verksamheter

Energianvändningen i fastigheter som ägs av Linköpings kommunkoncern ska minska till maximalt 115 kWh/m² senast 2030.

Ett av de viktigaste områdena för Sankt Kors där flest insatser görs och där bolaget har möjlighet att göra störst

påverkan.

Några kommentarer:

- *Vilken areatyp avses? Förslag är "Atemp"*
- *Avser energivärden verkliga eller klimatkorrigerade värden?*
- *Mobilitetshubbar (parkeringsanläggningar) separerar vi i beräkningar då dessa stora ytor skulle ge ett missvisande värde*
- *Vi anser att verksamhets-el/hyresgäst-el inte ska ingå i energianvändningen*
- *Vad gäller sammanhanget kommunkoncernen behöver vi förstå vilket utgångsläge vi har gemensamt.*

Bemötande på kommentarerna beskrivs kortfattat nedan:

- ***Vilken areatyp som ska avses kommer att definieras i kommande handlingsplan.***
- ***Även vilka energivärden som ska avses - verkliga eller klimatkorrigerade, kommer att definieras i handlingsplanen.***
- ***Verksamhetsel ingår inte, vilket beskrivs på sidan 51.***
- ***Vad gäller ett gemensamt utgångsläge så gäller målen oavsett utgångsläge. En nulägesbeskrivning finns redovisat i Bilaga 2***

Vi bedömer att Sankt Kors har möjlighet att nå detta mål genom att fortsätta energioptimera befintligt byggnadsbestånd så långt det är både möjligt och rimligt tillsammans med att nya/are byggnader med lägre energiprestanda "späder" ut energianvändningen. De stora utmaningarna är byggnader som trots relativt stora optimeringsåtgärder ändå ligger högt över målet.

- Utökad arbete med energieffektivisering och beteende/användarperspektiv inom koncernen
- Framtagande av riktlinjer för resurs- och energieffektiv fastighetsförvaltning inom kommunkoncernen.

Välkomnas på en övergripande nivå i form av erfarenhetsutbyte, benchmarking med mera men inte på utförarnivå då bolagen har olika utgångspunkter.

- Utveckla affärsmodeller som genomsyras av ekologisk hållbarhet, där miljöinsatser tillåts belasta budgeten och där miljöaspekternas positiva aspekter ses som försäljningsargument

Ytterst strategiska beslut där vissa är självklara för bolaget och där andra är beroende av styrelsens och ägarens övertygelse. Det är av vikt att hela beslutskedjan har fokus på ekologisk hållbarhet. Affärsmässighet är en självklar komponent och får inte vara en motsättning till ekologisk hållbarhet.

Oklart vad som avses med att "belasta budgeten".

- Plan för ökat samutnyttjande av kommunala lokaler
- Genom Linköpingsinitiativet öka samverkan för cirkularitet, beteendepåverkande insatser för ökad energieffektivisering och industriell symbios
- Energi- och klimatrådgivning samt ytterligare informations- och utbildningsinsatser riktade till lokalt näringsliv och linköpingsbor/hyresgäster

Avgörande att näringsliv och hyresgäster involveras på olika sätt. Sankt Kors har genomfört och utvecklar olika informationskampanjer för att tydliggöra hyresgästernas energipåverkande beteenden och hur både de och vi kan bidra till energibesparingar i våra miljöer.

- Fortsatt arbete med energitillsyn av verksamheter

Klimat effektiv bygg och anläggning

Linköpings kommun ska aktivt verka för att minska växthusgasutsläpp i samband med uppförande av nya byggnader som genomförs med kommunkoncernen som beställare, samt vid uppförande som genomförs av privata byggherrar på kommunens mark.

Linköpings kommun ska aktivt verka för att minska växthusgasutsläppen från kommunkoncernens anläggningsprojekt.

- Utveckla krav och kriterier vid kommunal markanvisning för att främja minskade utsläpp från byggande.
- Utveckla krav och kriterier inom upphandling för att all nybyggnation inom kommunkoncernen ska omfattas av skarpa klimatkrav på varje enskilt projekt.
- Tillämpa systemperspektiv för minimerad klimatpåverkan vid om- och tillbyggnad i samband med upphandling/exploaterings-projekt, markanvisningar och fysisk planering samt vidareutveckla analysförmågan för att matcha tillgång och behov av fastigheter.
- Säkerställa att minskad klimatpåverkan är en central del i genomförande av bygg- och anläggningsprojekt.

Generell kommentar till insatsområdet: Stor potential finns i att använda nätverket ÖBKN, Östergötland bygger klimatneutralt för mål och insatser.

Hållbar mobilitet och resurseffektiva transporter

Linköpings kommunkoncerns fordonsflotta, inklusive upphandlade fordon och transporttjänster, är fossilbränslefri senast 2025.

Linköpings kommun ska bidra till att kommungeografin ska uppnå 70 procent minskade växthusgasutsläpp från transportsektorn senast 2030. Det innebär att kommunkoncernen, utifrån sin rådighet, använder alla tillgängliga verktyg för att främja och ge förutsättningar för invånare och näringsliv att göra klimatmedvetna val.

- Utredning och utbyggnad av laddningsinfrastruktur, inom kommunens rådighet

Sankt Kors har inventerat samtliga mobilitetshubbars möjligheter att kompletteras med flera laddare och resultatet varierar. I exempelvis Druvan går det endast att komplettera med ett fåtal laddare på grund av kapaciteten i befintlig el-anläggning.

Att bygga ut anläggningars el-kapacitet ser vi kommer att kräva stora investeringar för Sankt Kors, vilka inte kan finansieras av befintlig betalnings-/affärsmodell. Sankt Kors är mitt uppe i arbetet med att se över affärsmodellerna.

Lika viktig som utökning av laddinfrastrukturen, är nyttjande av befintliga laddare. Användande per laddare är mycket lågt då incitamentet att flytta på bilen när laddningen är klar är låg. Även detta utreder Sankt Kors och Dukaten vidare.

Inspel om elkapacitet och nyttjande av befintliga laddare är viktiga frågor att ta med för att kunna utveckla och nyttja laddinfrastrukturen optimalt. Inspelen tas med till framtagande av handlingsplanen.

- Vidareutveckla konceptet och tillämpningen av Gröna resplaner – tillämpa konceptet i fler arbetsplatsområden

Aktuellt i Ebbepark.

- Fortsatt utveckling och facilitering för ökad produktion av förnybara drivmedel, utifrån kommunens rådighet
- Kommunövergripande (organisationen/koncernen) fordonssamordning utifrån ett klimat- och resursperspektiv
- Tillgängliggöra kommunal service utan tillgång till bil
- Bygga ut cykelinfrastruktur för att facilitera cykeltransporter inom kommunen
- Främja delningstjänster och samutnyttjande

Mobilitetshubbar ska samnyttjas där inga egna parkeringsplatser finns. Bilpool, cykelgarage, och lådcykelpool ingår i erbjudandet.

Proaktivt arbete för negativa utsläpp

Linköpings kommun ska vara en aktör inom utveckling av lösningar för negativa utsläpp.

- Undersöka och utveckla potentialen kring kolbindning
- Undersök och utveckla användning av biokol i bland annat stadsodling
- Genomföra riktade samverkans-/nätverksinsatser för kommunens gröna näringar för att skapa större möjligheter för bland annat användning av biokol i jordbruksmark. I samband med detta se över potentialen för biokolsproduktion inom kommunen.

- Samverkan och deltagande i forskningsprojekt exempelvis med Linköping Science Park och Linköpings universitet.

Sankt Kors deltar i relevanta nätverk och i samverkan med Tekniska Verken för kunskapshöjande insatser inom området.

Produktion och distribution av förnybar och robust el, värme och kyla

Produktionen av solex ska utgöra minst fem procent av elanvändningen i Linköping år 2025 och minst 20 procent år 2040.

Tillgången till el i Linköpings kommun ska vara tillräcklig och robust.

- Aktivt verka för att minska effekttoppar i el-och fjärrvärmesystemet, till exempel genom lagring, förskjutning av förbrukning samt att verka för ökad flexibilitet i energianvändningen i syfte att optimera den.

Lösning för mellanlagring planeras att testas i Testbädd Ebbepark.

- Fortsatt utveckling och ökad produktion av förnybar el.

Sankt Kors fokuserar framförallt på att installera solceller på egna byggnader. Se även handlingsplan för solex för en sammanfattning av åtgärder. För framtida mobilitetshubbar vill vi se att detaljplaner tillåter att solceller byggs över översta parkeringsplanet. Här sker perspektivkrockar i dag inom Linköpings kommun.

Interna dialoger för utökning av solcellskapaciteten hos kommunens fastighetsbolag kommer att krävas, beskrivning av specifika åtgärder för detta görs i kommande handlingsplan.

- Utredda potential och behov för utveckling av ödrift (säkerställande av elförsörjning i mindre områden/"öar").
- Utredda och analysera framtidens behov av fjärrvärme och fjärrkyla, för att kunna utveckla dessa system till att möta detta behov.
- Konsekvenser av förändrade förbrukningsmönster av el bevakas och vid behov ska insatser genomföras för att säkerställa elnätets robusthet och tillgänglighet

- Aktivt följa utvecklingen inom framtidens energisystem, till exempel gällande energilagring, vätgas och liknande.

Kostnader och förändrade avkastningskrav

Lönsamhetskalkyler och kostnadsbedömningar görs vid varje större investering liksom i den löpande verksamheten. Det egna handlingsutrymmet är avgörande för att kunna fatta affärsmässiga beslut. Sankt Kors valde till exempel att gå vidare med byggnation av ett tråhus i Ebbepark utifrån ett helhetsperspektiv där den ekonomiska parametern var en av flera. Återigen, det är viktigt att vi som bolag kan fatta de beslut som sammantaget är de bästa, både för Sankt Kors och även Linköping i stort.

De mål som berör Sankt Kors sammanfaller väl med bolagets riktning samt de åtgärder och insatser som till viss del redan görs, varför det är svårt att göra en isolerad kostnadsbedömning (förutom laddinfrastrukturfrågan som är omfattande). Frågan om förändrade avkastningskrav är mindre aktuell om insatser planeras i ett längre perspektiv.

Sammanfattningsvis kan upprepas att insatser inom främst energi- och klimateffektiva bostäder samt hållbar mobilitet naturligt ingår i Sankt Kors och Dukatens kärnverksamheter varför bolaget har möjlighet att på ett långsiktigt sätt välja investeringar och insatser som ger störst effekt ur flera perspektiv. Eventuella oförutsedda externa beslut eller andra mer kortsiktiga inriktningar orsakar förstås stora konsekvenser på bolagets ekonomiska möjligheter.

Utifrån klimat- och energiprogrammet med riktning mot 2030, tillsammans med kommande handlingsplan, skapas dock förutsättningar för långsiktiga strategiska bedömningar där Sankt Kors avser att göra en årlig bedömning av insatser i samband med budgetarbetet.

Med vänlig hälsning

Sankt Kors Fastighets AB

Anna-Maria Jakobsson, VD